

leiden niet op u, doen of ge er niet bij zijt en leven met hun kleeren en hun ziel hun eigen leven in de wereld, waartoe zij behoren....

Het is een wereld, die voorbij is en dien niemand met ernst terugverlangt. Maar zijn bekoring heeft hij.... Wij leven in een tijd, waarin men zijn kamers vol propt met oude kandelaars, lampjes, borden en allerlei goed en snuisterij, waarmee onze vaders leefden. Welnu, hier hebben onze liefhebbers iets van den ouden geest er bij....

De treffend juiste karakteriseering doet mij deze stukken overschrijven, in de hoop, dat ze u lokken zullen tot zelf lezen, zelf genieten van deze oude prenten in woorden.

„Silhouetten“ is, voorzover ik weet, de oudste bundel (hij dateert van 1906).

De titel van deze verzameling losse schetsen is verrassend goed gekozen. In elk van de zes volumes krijgen we verschillende schaduwschetsen te zien met sprekende trekken, zonder dat we de gezichten herkennen (het materiaal is immers geput uit familiepapieren!). En dan: silhouetten zijn zwart op wit, en dat hebben we in deze verhalen, 't zwart van zieleleed op den achtergrond van luxe en levensfleer.

Er ligt inderdaad iets onzegbaar weemoedigs in deze schetsen, 'n fel contrast van zwart en wit en ge leest, met ontroering in uw ziel.

Zoo „Pastel“, de geschiedenis van den edelen Napoleontischen garde-officier Raoul de Saint Briat, die toevallig op het buitengoed van den oranjegezinden heer de Maeren komt en daar diens jongste dochter lief krijgt. Smadelijk wordt hij weggezonden, als de vader dit bemerkt — en hij trekt met de keizerlijke troepen het verre Rusland in om daar te sterven. Maar door z'n zelfopoffering redt hij den oudsten zoon des huizes, die als garde-d'honneur mee opgetrokken was: hij had het meisje beloofd voor haar broer te zorgen en die belofte der liefde heeft hij stervend vervuld! Zoonals ik het hier neerschrijf, in omtrek, zonder geest, lijkt de historie zoo'n heel gewoon roman-gebeuren, als in honderd andere boeken al verteld is, maar die gedachte komt geen moment in u op als ge zelf leest, omdat niet de geschiedenis hoofdzak is, maar de zieleworsteling, die in het koortsigen een tragodie wordt....

Zwart op wit is ook weer het verhaal van „Pastor Picard's boek“, de geschiedenis van den vader, die een boek schrijft om de studiekosten voor zijn zoon te betalen, maar in zijn ijver niet merkt, dat de zoon het verkeerde pad opgaat. Tot hem, rauw en pijnlijk, de blinddoek van de oogen gerukt wordt, als de zoon een verloren zoon is geworden, voortvluchtig, om de justitie te ontgaan. Het boek is dan voltooid — maar 't heeft geen doel meer, en 't wordt weggeborgen, in een donkere lade. En de vader ziet slechts uit, door het venster of over de Coevordensche hei of niet de zoon in het verre land is opgestaan, om tot zijn vader te gaan en te zeggen, dat hij gezondigd heeft tegen den hemel en tegen hem. Eindelijk, na lange jaren, komt hij weer, maar ach, het is niet een verloren zoon, die berouwvol weerkeert en dat is nog het grootste verdriet....

Mooi en sterk is in dit stuk de figuur van joffer Maertje, de zeventigjarige, vrome nicht, wier waarschuwend woord geen ingang vond, dan nadat het te laat was. En als haar de droeve vader zelf komt vertellen hoe haar woorden waarheid geworden zijn, dan komt ze niet met harde verwijten of zelfingenomen beschouwing, maar dan is haar eenige gedachte „wees niet bezorgd, Johannes, de Heere regeert“.

Voorts „Elisabeth“, het verhaal van de jonge, rijk getrouwde mevrouw Colmabge, die in het groote huis te Groningen achterbleef, toen haar prinsgezinde vader door intrigues van de regenten, 't meest van zijn zwager, die den heer Colmabge voor zijn dochter had bestemd, werd verwijderd door een zogenaamde promotie. Sindsdien kwijnde ze van verlangen naar hem — en daar ver weg stierf de vader, met 't verlangen naar haar op de lippen. Zwart op wit weer, waar uw ziel bij schreien kan.

Niet anders is het in „Familie-overlevering“, dat de nooit opgehelderde, vrijwillige scheiding vertelt van twee menschen, die de liefde had verbonden. Maar de tijding van zijn dood was haar dood!

Of „Zijn zoon en zijn huis“, de historie van den deffigen vader, die om 't bezit van 't laatste den eerste verliest, terwijl hij juist om dien zoon z'n huis had groot gemaakt. De hereeniging komt eerst weer, als de vader geknield ligt voor het bed, waar de doode op rust! „Vader en zoon waren samen, alleen — maar de zoon was dood“....

Altijd weer is er in deze verhalen die diepe weemoed, die donkerheid, die zoo zwart afsteekt tegen den lichten achtergrond van rijkdom en stand en die smartelijken groeft zelfs in die silhouetten. Maar voor u, die leest, worden die silhouetten menschen als zij zelf zijt en ge voelt schrijnende pijn in uw eigen ziel....

Men leze deze schetsen zelf en late ze zijn kinderen, als ze wat ouder geworden zijn, lezen.

Door zulke lectuur komt de myrrhe-geur der liefde in uw huis!

Een soortgelijke bundel is „Onder de republiek“, die in 1900 verscheen.

Ook in de drie schetsen daarvan hetzelfde milieu, dezelfde tegenstelling van zwart op wit, hetzelfde waas van weemoed, dat de personen omfloerst.

't Mooist is in dezen bundel zeker het eerste stuk: „Van hen, die niet mestelden“, de historie eener Roomsche familie, op welke de plakaten tegen de Roomschen drukken en die daarom strafeloos kan worden beroofd van wat haar 't liefste is. En als uw ziel ophruist tegen zooveel onrecht, dan leest ge tot uw diepe beschaming, wat de zwaar-getroffen moeder-grootmoeder zegt:

„Christus navolgen en Hem Zijn kruis nadragen, dat vraagt Hij van ons; het is soms erg zwaar, maar het is Zijn wil Zijn kinderen door de diepte te leiden. Fiat voluntas tua“.

Nog eens, men ga, zoekende naar goede lectuur voor zichzelf en zijn kinderen, toch deze boeken niet voorbij. En men meene niet, dat de historici hier voorbijgeen hun betekenis hebben verloren voor dezen tijd, want het volle, werkelijke leven van onzen eigen dag klopt er in, zoo duidelijk hoorbaar, dat uw ziel er van ontroert. Er gaat van deze boeken een beschavende, verheffende, verwarmende invloed uit.

En aan zulke lectuur heeft onze tijd dringend behoefte!

C. T.

ZENDING EN EVANGELISATIE.

Christelijke Nationale Conferentie te Shanghai.

IV.

De Conferentie te Shanghai was een Christelijke Nationale Conferentie. Op dat woord nationaal moet de volle nadruk worden gelegd.

Er wordt niet alleen mee bedoeld, dat vertegenwoordigers uit alle deelen van China aanwezig waren; maar bepaald, dat de Conferentie een nationaal karakter droeg, dat er een nationaal stempel op stond; hoewel de meerderheid niet-Chineesch was, wilde de vergadering toch een Chineesche vergadering zijn. En al stond natuurlijk de vergadering geen nationale doeleinden voor in den politieken zin van het woord, toch leefde men in een zeer sterk nationaal besef, zoodat men naar zooveel mogelijk doorgezette losmaking van de vreemde zendingscorporaties zocht en naar het stichten van een vrije, onafhankelijke, nationale, Chineesche kerk.

Typeerend was hiervoor het openingswoord van den Chineeschen voorzitter, waaruit wij enkele uitspraken aanhalen.

„In alle landen ontstaat vroeg of laat het zelfbewustzijn der kerk in het betreffende land; zoo ook hier. De hoofdzak daarbij is niet de afhankelijkheid der Chineesche kerk van het geld der Westersche kerk, maar van haar denken.“

„Tot dusver is het een groot bezwaar voor het Christendom in China, dat het als een vreemde godsdienst wordt aangezien. Dit bezwaar zal verdwijnen, als het Christendom Chineesch wordt. Geschiedt dit, zoo kan de Chineesche kerk volstrekt niet de verzekering geven, dat de arbeid precies op dezelfde wijze en in denzelfden vorm zal worden voortgezet als tevoren.“

„Trots dien moet het als de juiste grondregel worden uitgesproken, die overal geldt, dat de kerk ernaar streven moet zich van vreemd toezicht vrij te maken, en van den schandvlek, dat zij een vreemde inrichting zij.“

„Het resultaat van iedere zending moet ten slotte daarnaar worden beoordeeld, in hoeverre het haar gelukt zij dit ideaal nader bij te brengen. Dit probleem kan niet in het minst hierdoor worden opgelost, dat men eens hier en daar een Chinees, die daarvoor in aanmerking komt, in een verantwoordelijke positie schuift, neen het komt hierop aan, hoe de zendingen en de kerken in China gezamenlijk zich tegenover deze vraag stellen.“

Opdat men echter geen verkeerden indruk ontvange van de begeerte naar emancipatie van het Westen, geven wij ook nog deze aanhaling:

„Geen oogenblik mag echter de gedachte opkomen, dat men het nu wel zonder zendingen en zendelingen stellen kan. Neen, Chinezen en vreemden moeten hand in hand gaan, bij de wisseling, die voor de deur staat. Wanneer wij om een veel grooter aandeel der Chinezen in de leiding en in de verantwoordelijkheid vragen, zoo bedoelt men daarmee niet den zendeling te bidden terug te treden; neen, men vraagt daarmee eerst recht om zijn deelnemen, zijn raad, zijn medewerking. Ja wij behoeven dit alles nog meer dan tevoren, daar de roeping der jonge kerk zoo groot is.“

Zoo is het wel duidelijk, dat het onderwerp van bespreking was „De Chineesche kerk“. Er waren 5 commissies benoemd, die de verschillende zaken voor de openbare behandeling zouden voorbereiden; maar hoe onderscheiden ook al die zaken waren, toch liepen zij allen uit op dit ééne onderwerp: de Chineesche kerk.

Er zijn natuurlijk wel verschillende kerken als vrucht van het zendingswerk reeds gesticht; maar men wil in de naaste toekomst de kerk nationaal maken. En die nationale, onafhankelijke, in wezen zuiver Chineesche kerk, was het leidend beginsel

van heel de vergadering en van alle besprekingen, en levens het eenparig met echten Oosterschen hartstocht nagestreefde doel.

Prof. Liu van de Pekingsche Universiteit hield over dit onderwerp zelfs opzettelijk een referaat, en noemde daarin 8 eigenschappen, die de kerk van China naar zijn oordeel zouden moeten kenmerken.

Wij behoeven ze niet allen hier op te noemen. Maar dat wij achter sommige van zijn opmerkingen een vraagteeken zetten, zal niet verbazen, in dien wij enkele herhalen.

„Ten vijfde zal de Chineesche Christelijke kerk een waardig leeraar van den Bijbel moeten zijn. Geen bijzondere theologische leeringen zal zij mogen verkondigen, geen seculairisme aanhangen, maar zij moet eenvoudig de Chinezen ertoe brengen den wil van God te erkennen en daarnaar te leven; en het eeuwige leven te vinden. Wetenschappelijk onderzoek zal zij niet vreezen, maar integendeel het welkom toeroepen zelfs aan de meest critische studies van menschelijke wijsheid of dwaasheid. Zij moet niet alleen den Bijbel onderzoeken, maar ook alle leeringen der kerk aan een degelijk wetenschappelijk onderzoek onderwerpen.“

Opmerkelijk is ook punt 6:

„De organisatie der kerk, haar plannen, haar ontwerpen moeten tot in de kleinste bijzonderheden toe echt Chineesch zijn, opdat zij niet slechts in staat zij zich vrij te maken van de tegenwerping, dat zij een vreemde inrichting is, maar ook opdat zij de wereld kan dienen als een Chineesche uitlegger van Christus.“

En dan nog punt 8:

„De kerk zal moedig moeten zoeken naar het doen van gemeenschappelijke arbeid. Zij gelouft daaraan, omdat het de wil van God is. God heeft zendboden van verschillende volken naar China gezonden, en nu moet de kerk van China de eenheid der menscheitfamilie openbaren. Haar eigen behoeften zeggen het haar reeds, dat gemeenschappelijke arbeiden noodig is. De grootheid van haar taak, de veelheid van haar plichten eischen alle mogelijke kracht, die maar aanwezig mocht zijn. De kerk moet christelijke samenwerking tusschen de zendelingen en de Chineesche arbeiders krachtig bevorderen, wanneer het noodig mocht zijn, door revolutionaire veranderingen van de plannen en de methode onder de leiding Gods. Zij moet daarnaar streven, dat alle rassenvooroordeelen, persoonlijke gewoonten en seculaire voorkeur aan den roem Gods opgeofferd worden. Zij moet er ook naar staan, dat de jongen, onervarenen onder de zendingen zoowel als onder de Chineesche arbeiders met groote achting de wijsheid en de leiding der ouderen erkennen; eveneens moeten de ervaren ouderen den moed en de energie hebben, om aan de kerkelijke jeugd eenige speelruimte te laten. Daar zijn de behoeften van de Chineesche Christenen, daarom bidden wij, en daarvoor mogen allen gewillig zijn zelfs hun leven te geven.“

Zou de Conferentie vrucht dragen, dan mocht het bij, zij het ook zeer belangrijke, besprekingen niet blijven. Er moest iets gedaan worden. Maar wat?

Het lag niet op haar weg om een Chineesche volkskerk te stichten. Dat kon de Conferentie ook niet; daarvoor was er veel te veel verschil in belijdenis, kerkinrichting, eredienst enz. tusschen de kerken, die vertegenwoordigd waren. Bovendien had zij ook alleen adviseerende bevoegdheden; zij bracht de broeders en zusters samen, om de gemeenschappelijke belangen met elkander onder de oogen te zien.

Toch behoefde het hierbij niet te blijven.

Hoe weinig zou er overblijven van de goede wenken en raadgevingen, indien straks ieder zijn eigen weg ging!

Zoo werd de noodzakelijkheid gevoeld van het in het leven roepen van een nationalen Raad; en het was vooral Oldham, de redacteur van „The International Review of Missions“, die daartoe den stoot gegeven heeft.

Er waren ook hierbij vele moeilijkheden te overwinnen.

Overeenkomstig zijn naam mocht de Raad alleen een raad zijn, een raadgevend lichaam; er mocht geen sprake zijn van een soort oppercollege, dat aan de verschillende zendingscorporaties en kerken nu eens zou zeggen, hoe het wezen moest; ook kon aan den Raad niet 't formeeren of insteueren van kerken en het vaststellen van een Belijdenis worden opgedragen.

Maar waarvoor zou hij dan wel kunnen dienen? Niet minder dan 13 zaken werden aan den Raad toevertrouwd, waarvan wij er enkele noemen.

Geweldig klinkt reeds het eerste punt: De Raad zal de gemeenschap en eenheid der Chr. Kerk in China en de verwerkelijking van haar eenheid met de kerk in heel de wereld bevorderen en tot uitdrukking brengen en een gelegenheid voor verend bidden en gemeenschappelijk danken scheppen.

Meer practisch en minder bespiegelend luidt punt twee, waarin de Raad tot taak krijgt het bestudeeren van de ontwikkeling der kerk tot zelfonderhouding, zelfregering en zelfuitbreiding, en van het zoeken van een weg om dit doel zoo snel mogelijk te bereiken.

Ook moet de Raad meehelpen, tusschen de leiders, Chinezen en zendelingen, van geheel China

en alle gezinnen vrouwen en werking mo

Hij zal o het verzamelen van der paraties du

Het moes werd de mannen en niet alleen d woordigd wi ge mannen t organisaties

Doch aardig werd eenmaal per over de aan deeld.

Na de gel frontie ges

Wat moed rentie denks

Allereerst ook onder zijn ontwaak zich in staas kerk op hu der Westers hierin niet moed moet heeft recht

Bovendien reeds voorit niet alleen krachtmensc ook voor Ch moet worden nou het wet een groote z zelfvertrouw

Vervolgen licht het vo Chineezen li niet met me want zij wr held; neen, gelachte en ven naar m haisten vol gen konden finantieel ve

Dan, al m Nationalen I zal deze ong het alleen n ferenties vo eeniging te

Een groot is, dat de e resolutie, wa niet in het De tijd zal Raad iets m tief college eenheid in c vereeniginge dient deze C ten Raad o mogen wij v van onzen

Hooggeacht

Er ligt gee van de har dat ik u in zelf, en dat gezelschap va daad der v mrespreken. Jansen tegen bezwaren ov bescheidenhe tot meerdere

als bijgedrag zullen zijn

Mi getuig Geref. kerken Verband. hou meening van nige punten heldering te het feit, dat hij het begr

Onder d fabril behoort